

KÁNTOR ZSOLT

## A klisé aspektusa

BUÑUEL-INSPIRÁCIÓK

*A nyelv, mint a tudás pupillája,  
éles képeket archivál. És hozzáad az ész.  
A puhán ringó, mátrix-  
szerű barlang: vízzel és kavicsokkal telt,  
áttetsző terepasztal. Pixel huszár fürdik benne.  
Közben azt álmodja, hogy felébredt.  
Mert minden pozícionálás  
a visszájára fordulhat, ha a sztereotípiák  
szétrágják a műgondot, a találékonyság lefagy.  
Egy zsilettpenge az emberi szem felé közelít.*

*Minden nyugvópont időszakos.  
Ami pillanatnyi kapaszkodót jelent,  
a másodperc törtrésze alatt el is tűnik.  
De a felkorbácsolt víztükör nem felel.  
A tócsa, mint indigó: szél firkál rá.  
A történetek rögtön továbbgombolyítják  
Ariadné fonalát, ami végül a szigorúan celebrált  
rítushoz vezet vissza. Út közben pedig  
úgy tűnhet, volt más lehetőség. Ez benne a különös.  
Pedig nincs.*

## Az eredendő dűne

*A torkolatnál, ahol beleömlik a forrás  
a folyóba, egy szitakötő köröz.  
Hirtelen felszökken egy hal s elkapja.  
A szárny kilóg a szájából,  
de végül beszipantja az egész rovar.*

*Ennyi egy pillanat. Nincs több belőle.  
Elhelyezi az idő a látványt.  
Rögtön emlékké válik a kép.  
A szem csak bámul ugyanoda, de hiába,  
hullámszik tovább a víz, kibomolva,  
reszketve, végtelen morajlással tovább.  
A hal hínárok, és moszatok között halad,  
mint egy kilőtt nyílvessző. Célja a semmi  
esetleg a vízgyűrűk köreinek centruma.  
Ott újra megpillant majd egy zsákmányt  
és felbukkan, mint könnyörtelen vadász.  
Mindez ösztönből, készségszinten.  
A gyomrában, talán, egy próféta is fellelhető lesz,  
ha végül horogra akad. S aki kifilézi,  
csodálkozva nézi. Mindenki így végzi.*

## A tócsa, mint indigó

FASSBINDER-TRAKTÁTUS

Mint a cukormentes mómia, a múzeumi tárló alján, a konstelláció újszerű keretek közé pottyant. Nem az agy konfigurálta láthatatlanból kinövő indáit, hanem a granulált múlt. S ebben a szeszélyes napban csörgő szarka matatott, és árkot ásott a vers lapátja, hogy el tudjon folyni az összes emlék az esővel együtt. Macska volt a szekrényben. Cogito úr (pedig) otthon biztonságban ette a dinnyéjét. Hát hogyan tovább, Csehov? Kérdezte Wittgenstein, ha csöndemben olykor egy szót találok, úgy mélyül életembe, mint egy szakadék. Morfondírozott félálomban a tenor grammateusz. Elromlott minden, kezdjétek újra. Hallatszott az utcai műsorközlő bemondása. És a rendező, Fassbinder, ölbe vette a vállfák közül kiugró cicust. Hajnalodik, ideje forgatni.

## Faszén, gyufa

Miért foglalkoznék kevesebbel, mint a világmindenség? Ugyanolyan eséllyel indulok, mint a gyufásdoboz esetében. Kis fahasábokat potyogtatnak bele, foszforral a pálcika végén, az aprócska dobozokba. Ki van írva a füves pálya bejáratánál: gyufa-

gyár. Majd ráhúzzák a tetejét a házikókra, úgy, hogy alul is megy a talaj, a táj. Egy építőkocka-fájl. Csőbe bújtatják a nyitott koporsót. Mint egy téglalakú, faszén fölött sült kürtőskalács, két oldalán foszforos bundákkal. Egy cserebogár éppen csak elfér benne. Az Univerzum miért lenne nehezebb? Ugyanúgy lakhatatlan, élehetetlen entitás, általános szinten. Nincsenek benne gyufaszálak, rózsaszín pöttyökkel a csúcsaikon. Nincs a csillagkupoláján huzat, csak vattalabdák, korongvatták a kék ég piperepolcán. A méretei viszont impozánsabbak. De hogyan ábrázoljam az északi szelet, amely megfájdítja a fület, jeges ujjával matat a gerincen. A napsütést, a felmelegedés lassú jeleit, a bogarak kirajzását, a jégcsapok leesését, az eresz csepegését, a madarak csivitelését, a tavasz keserédes illatát, a birsalmarügyek bimbózó eleganciáját. Vagy a petúniák és a rózsák páráit este, amikor sétálni lehet a parkban. A holtág békáiról nem is beszélve, akik folyamatosan brekegnek. Az emberek megértetlenkednek, hálátlanok, nem értékelik a természet bőbeszédű szcénáit. Maga a világmindenség értetlenül áll ez előtt. A gyufás skatulya úgyszintén.

## Uszoda és busz

Az uszoda és a busz álmomban összeszövődött: vízből voltak az ülések, damasztterítők, abroszok úszkáltak a feszített víztükör tetején. Ültem a kék levesben, mint egy májgombóc és az arcomra terítettem az egész hetedik kerületet, ami bele volt kötve, horgolva mintaként a finom szemcsés térképbe, ami a medence felszíne volt. Az aznapi újság címlapján az a nő volt lefényképezve fürdőruhában, akivel az operabálon táncoltam tizennyolc évesen. De előre tudtam, ma találkozom vele a trolin, amikor az Aréna Plázájánál meggyúrok egy friss hógolyót, őt fogom megörvendeztetni azzal, hogy megeszem. Ez egy dezintegrált váltás, mondja majd és átölel Folpack téli kabátban, amin átlátszik a melle. Nem fázik, Lady Enter Akt. Nem, válaszolja és egy jégcsapot kóstoltat velem. Mangó vagy papaya? Vagy-vagy. Gránátalma. Akkor lubickoljunk tovább a buszmegálló medencéjében. A szövegképző játékba persze bevontuk a nézőket is, akik elképedve várták a trolit. Proli nép, jegyezte meg Akt Intermezzo, aki vetkőzni kezdett a gombafelhő fátyla alatt, ami leereszkedett a buszmegálló-burokra, mint egy úrhajó. Bulgakov-kabin.